

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul II — Nr. 128

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRIRI ȘI ALTE ACTE

Sîmbătă, 17 noiembrie 1990

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
LEGI	
32. — Lege pentru modificarea și completarea unor dispoziții ale Codului de procedură penală . . .	1—7

LEGI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

ADUNAREA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru modificarea și completarea unor dispoziții ale Codului de procedură penală

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Codul de procedură penală se modifică și se completează după cum urmează :

1. Articolul 5 va avea următorul cuprins :

„Garantarea libertății persoanei

Art. 5. — În tot cursul procesului penal este garantată libertatea persoanei.

Nici o persoană nu poate fi reținută sau arestată și nici nu poate fi supusă vreunei forme de restrîngere a libertății decît în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Dacă cel împotriva căruia s-a luat măsura arestării preventive sau o măsură de restrîngere a libertății consideră că aceasta este ilegală, are dreptul, în tot cursul procesului, să se adreseze instanței competente, potrivit legii.

Orice persoană împotriva căreia s-a luat ilegal o măsură preventivă are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.

În tot cursul procesului penal, învinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.“

2. După articolul 5 se introduce articolul 5¹, cu următorul cuprins :

„Respectarea demnității umane

Art. 5¹. — Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnității umane. Supunerea acesteia la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante este pedepsită prin lege.“

3. Articolul 6 va avea următorul cuprins :

„Garantarea dreptului de apărare

Art. 6. — Dreptul de apărare este garantat învinuitului, inculpatului și celorlalte părți în tot cursul procesului penal.

În cursul procesului penal, organele judiciare sînt obligate să asigure părților deplina exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prevăzute de lege și să administreze probele necesare în apărare.

Organele judiciare au obligația să încunoștințeze pe învinuit sau pe inculpat despre fapta pentru care este învinuit, încadrarea juridică a acesteia și să-i asigure posibilitatea pregătirii și exercitării apărării.

Orice parte are dreptul să fie asistată de apărător în tot cursul procesului penal.

Organele judiciare au obligația să încunoștințeze pe învinuit sau inculpat, înainte de a i se lua prima declarație, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnîndu-se aceasta în procesul-verbal de ascultare. În condițiile și în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sînt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenței juridice a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales.“

4. La articolul 136 se introduce un alineat final, cu următorul cuprins :

„Cînd se dispune arestarea preventivă a învinuitului sau inculpatului, procurorul sau instanța de judecată încunoștințează despre aceasta, în termen de 24 de ore, un membru din familia acestuia ori o altă persoană pe care o desemnează învinuitul sau inculpatul, consemnîndu-se aceasta într-un proces-verbal.“

5. După articolul 140 se introduce articolul 140¹, cu următorul cuprins :**„Plîngerea împotriva măsurilor preventive luate de procuror**

Art. 140¹. — Împotriva ordonanței de arestare preventivă sau a celeia de obligare de a nu părăsi localitatea se poate face plîngere la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.

Plîngerea împreună cu dosarul cauzei va fi trimisă instanței prevăzute la alin. 1, în termen de 24 de ore, iar învinuitul sau inculpatul arestat va fi adus în fața instanței și va fi asistat de apărător.

Plîngerea se va cerceta în camera de consiliu.

Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere definitivă, asupra legalității măsurii, după ascultarea învinuitului sau a inculpatului.

Participarea procurorului este obligatorie.

Cînd consideră că măsura preventivă luată este ilegală, instanța dispune revocarea arestării și punerea în libertate a învinuitului sau a inculpatului ori, după caz, revocarea măsurii obligatorii de a nu părăsi localitatea.“

6. Articolul 155 va avea următorul cuprins :

„Prelungirea duratei arestării inculpatului de către procuror

Art. 155. — Durata arestării inculpatului poate fi prelungită în caz de necesitate și numai motivat.

Prelungirea duratei arestării inculpatului poate fi dispusă de procurorul șef al unității de procuratură în cadrul căreia funcționează procurorul care exercită supravegherea cercetării penale sau care efectuează urmărirea penală. Prelungirea poate fi dispusă o singură dată, cu cel mult 30 de zile.

În cazul cînd mandatul de arestare a fost emis de procurorul șef al unității de procuratură în cadrul căreia se exercită supravegherea cercetării penale, prelungirea prevăzută în alineatul precedent se dispune de procurorul șef al unității ierarhic superioare.

Dacă mandatul de arestare a fost emis de un procuror din Procuratura Generală, prelungirea prevăzută în alin. 2 se dispune de procurorul ierarhic superior.“

7. Articolul 158 alineatele 1 și 2 vor avea următorul cuprins :

„În cazul cînd durata arestării preventive a fost prelungită, procurorul care a dispus prelungirea, primind propunerea întocmită potrivit art. 156, cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea duratei arestării, dacă apreciază că nu este cazul ca inculpatul să fie pus în libertate, sesizează, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea prelungirii, instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.“

Dacă prelungirea a fost dispusă de procurorul de la unitatea de procuratură ierarhic inferioară celei corespunzătoare instanței competente să judece cauza în fond, acesta, dacă apreciază că nu este cazul ca inculpatul să fie pus în libertate, înaintează propunerea, în termen de 24 de ore, procurorului de la unitatea ierarhic superioară, care, dacă o socotește întemeiată, sesizează instanța.“

8. Articolul 159 va avea următorul cuprins :

„Procedura prelungirii arestării de către instanță

Art. 159. — Instanța sesizată fixează termen de înfățișare înainte de expirarea duratei mandatului.

Completul de judecată va fi prezidat de președintele instanței sau de un judecător desemnat de acesta, iar participarea procurorului este obligatorie.

Dosarul cauzei va fi depus de către procuror cu cel puțin 2 zile înainte de termen și va putea fi consultat de către apărător la cererea acestuia.

Inculpatul este adus în fața instanței și va fi asistat de apărător.

În cazul în care instanța acordă prelungirea, aceasta nu va putea depăși 30 de zile.

Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii nu este supusă recursului. Măsura se comunică administrației locului de deținere, care este obligată să o aducă la cunoștință inculpatului.

Instanța poate acorda și alte prelungiri, fiecare neputînd depăși 30 de zile. Dispozițiile alineatelor precedente și ale art. 158 se aplică în mod corespunzător.“

9. Articolul 160 va avea următorul cuprins :

„Procedura în cauzele cu mîi mulți inculpați arestați

Art. 160. — Cînd în aceeași cauză se găsesc mai mulți inculpați arestați, pentru care durata prelungirii arestării expiră la date diferite, procurorul șef sau, după caz, procurorul ierarhic superior, care sesizează instanța potrivit art. 158 pentru unul din inculpați, va sesiza, totodată, instanța și cu privire la ceilalți inculpați.“

10. După articolul 160 se introduce o secțiune nouă, secțiunea V, cu următorul cuprins :

Secțiunea V

Liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cauțiune

Modalitățile liberării provizorii

Art. 160¹. — În tot cursul procesului penal, inculpatul arestat preventiv poate cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

Condițiile liberării

§ 1. Liberarea provizorie sub control judiciar

Art. 160². — Liberarea provizorie sub control judiciar se poate acorda în cazul infracțiunilor săvîrșite din culpă, precum și al infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii care nu depășește 7 ani.

Liberarea provizorie sub control judiciar nu se acordă în cazul în care inculpatul este recidivist ori există date care justifică temerea că va săvîrși o altă infracțiune.

Organul judiciar dispune ca, pe timpul liberării provizorii, inculpatul să respecte una sau mai multe din următoarele obligații :

- a) să nu depășească limita teritorială fixată decît în condițiile stabilite de organul judiciar ;
- b) să comunice organului judiciar orice schimbare de domiciliu sau reședință ;
- c) să nu meargă în locuri anume stabilite ;
- d) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de cîte ori este chemat ;
- e) să nu intre în legătură cu anumite persoane determinate ;
- f) să nu conducă nici un autovehicul sau anumite autovehicule ;
- g) să nu exercite o profesie de natura aceleia de care s-a folosit la săvîrșirea faptei.

Ridicarea controlului judiciar

Art. 160³. — Controlul judiciar instituit de către procuror sau instanță poate fi ridicat oricând, în totul sau în parte, pentru motive temeinice.

§ 2. Liberarea provizorie pe cauțiune**Condițiile liberării**

Art. 160⁴. — Liberarea provizorie pe cauțiune se poate acorda, la cerere, când este asigurată repararea pagubei produse prin infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de organul judiciar competent.

Pe timpul liberării provizorii, inculpatul este obligat să se prezinte la chemarea organelor judiciare și să comunice orice schimbare de domiciliu sau reședință.

Liberarea provizorie pe cauțiune nu se acordă în cazul săvârșirii infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 7 ani sau când inculpatul este recidivist ori există date care justifică temerea că va săvârși o altă infracțiune.

Cauțiunea

Art. 160⁵. — Cauțiunea garantează respectarea de către inculpat a obligațiilor ce-i revin în timpul liberării provizorii.

Cuantumul cauțiunii este de la 10.000 la 100.000 lei.

Consemnarea cauțiunii se face pe numele inculpatului și la dispoziția organului care a stabilit cuantumul acesteia.

Cauțiunea se restituie când :

a) se revocă liberarea provizorie pentru cazul prevăzut în art. 160¹⁰ alin. 1 lit. a) ;

b) se constată, de către procuror prin ordonanță, iar de instanță prin încheiere, că nu mai există temeiurile care au justificat măsura arestării preventive ;

c) se dispune scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, achitarea sau încetarea procesului penal ;

d) se pronunță pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării ori cu executarea prin muncă corecțională ;

e) se dispune condamnarea la pedeapsa închisorii.

Cauțiunea nu se restituie, în cazul prevăzut la lit. e), când liberarea provizorie s-a revocat potrivit dispozițiilor art. 160¹⁰ alin. 1 lit. b). Cauțiunea se face venit la bugetul statului la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

În cazurile prevăzute la lit. b)—e) se dispune și încetarea stării de liberare provizorie.

Cererea de liberare provizorie și organul competent să o rezolve

Art. 160⁶. — Cererea de liberare provizorie poate fi făcută în cursul urmăririi penale, precum și în cursul judecății, până la terminarea cercetării judecătorești la prima instanță, de către inculpat, soțul acestuia, rudele apropiate.

Cererea poate fi făcută și în cazul în care s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanța de recurs pentru administrarea de noi probe sau când s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanța a cărei hotărâre a fost casată.

Cererea trebuie să cuprindă numele, prenumele, domiciliul și calitatea persoanei care o face, precum și mențiunea cunoașterii dispozițiilor legii privitoare la cazurile de revocare a liberării provizorii.

În cazul liberării provizorii pe cauțiune, cererea trebuie să cuprindă și obligația depunerii cauțiunii și mențiunea cunoașterii dispozițiilor legii privind cazurile de nerestituire a cauțiunii.

Competența de rezolvare a cererii revine, în cursul urmăririi penale, după caz, procurorului care efectuează urmărirea penală sau procurorului care exercită supravegherea cercetării penale, iar în cursul judecății, instanței sesizate cu judecarea cauzei.

Cererea depusă la organul de cercetare penală ori la administrația locului de deținere se înaintează, în termen de 24 de ore, procurorului sau instanței competente, după cum cauza se află în curs de urmărire penală sau de judecată.

Măsurile premergătoare examinării cererii

Art. 160⁷. — Procurorul sau instanța verifică dacă cererea de liberare provizorie cuprinde mențiunile prevăzute la art. 160⁶ alin. 3 și 4 și, dacă este cazul, ia măsuri pentru completarea acesteia. Când cererea este depusă la instanță înaintea termenului de judecată, aceste obligații revin președintelui instanței, care procedează și la încunoștințarea petiționarului despre termenul de judecare a cererii.

Când cererea este făcută de către o altă persoană decît inculpatul, din cele arătate în art. 160⁶ alin. 1, organul competent să o rezolve întreabă pe inculpat dacă își însușește cererea, iar declarația acestuia se consemnează pe cerere.

Examinarea și admiterea cererii

Art. 160⁸. — Procurorul sau instanța examinează de urgență cererea, verificînd dacă sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru admisibilitatea acesteia.

În cazul cererii de liberare pe cauțiune, dacă procurorul sau instanța constată că sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, stabilește cuantumul cauțiunii și încunoștințează despre aceasta persoana care a făcut cererea. După depunerea dovezii de consemnare a cauțiunii, procurorul soluționează cererea, iar instanța fixează termenul pentru judecare.

Soluționarea cererii de către instanță se face după ascultarea inculpatului și a concluziilor apărătorului acestuia, precum și ale procurorului.

În cazul în care constată că sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și cererea este întemeiată, procurorul sau instanța admite cererea și dispune punerea în libertate provizorie a inculpatului.

Soluționarea cererii se face de către procuror, prin ordonanță, iar de către instanță prin încheiere.

Încheierea instanței nu este supusă recursului.

Prin ordonanța procurorului sau încheierea instanței, în cazul admiterii cererii de liberare provizorie sub control judiciar, se stabilesc și obligațiile ce urmează a fi respectate de inculpat.

Copie de pe ordonanță sau de pe dispozitivul încheierii, ori un extras al acesteia, se trimite administrației locului de deținere, precum și organului de poliție în a cărui rază teritorială locuiește inculpatul. Persoanele interesate se încunoștințează.

Administrația locului de deținere este obligată să ia măsuri pentru punerea de îndată în libertate a inculpatului.

Respingerea cererii de liberare provizorie

Art. 160⁹. — În cazul în care nu sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, cînd cererea este neîntemeiată sau cînd aceasta a fost făcută de către o altă persoană și nu a fost însușită de inculpat, procurorul sau instanța respinge cererea.

Împotriva ordonanței procurorului se poate face plîngere la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza.

Dispozițiile art. 160⁸ se aplică în mod corespunzător.

Revocarea liberării

Art. 160¹⁰. — Liberarea provizorie poate fi revocată dacă :

a) se descoperă fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la data admiterii cererii de liberare provizorie și care justifică arestarea inculpatului ;

b) inculpatul nu îndeplinește, cu rea-credință, obligațiile ce-i revin potrivit art. 160² alin. 2 și art. 160⁴ alin. 2 sau încearcă să zădărnicească aflarea adevărului ori săvîrșește din nou, cu intenție, o infracțiune pentru care este urmărit sau judecat.

Revocarea liberării provizorii se dispune de către procuror prin ordonanță, iar de instanță prin încheiere, cu ascultarea inculpatului asistat de apărător. Revocarea se dispune și în lipsa inculpatului, cînd acesta, fără motive temeinice, nu se prezintă la chemarea făcută.

În caz de revocare a liberării provizorii, procurorul sau instanța dispune arestarea preventivă a inculpatului și emite un nou mandat de arestare.

Dispozițiile art. 160⁹ alin. 2 și 3 sînt aplicabile.“

11. Articolul 171 alineatele 1 și 2 vor avea următorul cuprins :

„Învinuitul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de apărător în tot cursul urmăririi penale și al judecării, iar organele judiciare sînt obligate să-i aducă la cunoștință acest drept.

Asistența juridică este obligatorie cînd învinuitul sau inculpatul este minor, militar în termen, militar cu termen redus, rezervist concentrat, elev al unei instituții militare de învățămînt, internat într-o școală specială de reeducare și muncă ori cînd este arestat, chiar în altă cauză.“

12. Articolul 172 va avea următorul cuprins :

„Drepturile apărătorului

Art. 172. — În cursul urmăririi penale, apărătorul învinuitului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală și poate formula cereri și depune memorii. Lipsa apărătorului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală, dacă există dovada că apărătorul a fost încunoștințat de data și ora efectuării actului.

Cînd asistența juridică este obligatorie, organul de urmărire penală va asigura prezența apărătorului la ascultarea inculpatului.

În cazul în care apărătorul învinuitului sau inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face mențiunea despre aceasta, iar actul este semnat și de apărător.

Inculpatul arestat are dreptul să ia contact cu apărătorul. În mod excepțional, cînd interesul urmăririi cere, procurorul, din oficiu sau la propunerea organului de cercetare penală, poate dispune, prin ordonanță motivată, interzicerea luării de contact a inculpatului arestat cu apărătorul, o singură dată, pe o durată de cel mult 5 zile.

Luarea de contact cu apărătorul nu poate fi interzisă la prelungirea duratei arestării de către instanța de judecată, iar la prezentarea materialului de urmărire penală aceasta este obligatorie.

Apărătorul are dreptul de a se plînge, potrivit art. 275, dacă cererile sale nu au fost acceptate.

În cursul judecării apărătorul are dreptul să asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, iar în cazul cînd inculpatul este arestat, să ia contact cu acesta.“

13. Articolul 201 va avea următorul cuprins :

„Organele de urmărire penală

Art. 201. — Urmărirea penală se efectuează de către procurori și de către organele de cercetare penală.

Organele de cercetare penală sînt :

- a) organele de cercetare ale poliției ;
- b) organele de cercetare specială.

Ca organe de cercetare ale poliției funcționează lucrătorii operativi anume desemnați din Ministerul de Interne.“

14. La articolul 245 alineatul 1, după litera d) se introduce litera e), cu următorul cuprins :

„e) restituirii cauțiunii în cazurile prevăzute de lege.“

15. La articolul 350, după alineatul 6 se introduce un alineat nou, cu următorul cuprins :

„Cînd în cursul urmăririi penale sau al judecării, învinuitul sau inculpatul a fost liberat provizoriu pe cauțiune, instanța va dispune restituirea sumei depuse drept cauțiune, în cazurile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 160⁵ alin. 5 se aplică în mod corespunzător.“

16. Capitolul IV din titlul IV al părții speciale va avea următorul cuprins :

**„REPARAREA PAGUBEI ÎN CAZUL CONDAMNĂRII SAU AL
LUĂRII UNEI MĂSURI PREVENTIVE
PE NEDREPT“**

17. Articolul 504 alineatul 2 va avea următorul cuprins :

„Are dreptul la repararea pagubei și persoana împotriva căreia s-a luat o măsură preventivă, iar ulterior, pentru motivele arătate în alineatul precedent, a fost scoasă de sub urmărire sau a fost achitată.“

18. Termenul de *organ de miliție* sau *miliție* din Codul de procedură penală sau alte legi speciale se înlocuiește cu termenul de *organ de poliție* sau *poliție*.

Această lege a fost adoptată de Adunarea Deputaților în ședința din 12 noiembrie 1990.

PREȘEDINTELE ADUNĂRII DEPUTAȚILOR
MARȚIAN DAN

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 12 noiembrie 1990.

PREȘEDINTELE SENATULUI
academician **ALEXANDRU BİRLĂDEANU**

În temeiul art. 82 lit. m) din Decretul-lege nr. 92/1990 pentru alegerea parlamentului și a Președintelui României,
promulgăm Legea pentru modificarea și completarea unor dispoziții ale Codului de procedură penală și dispunem publicarea sa în Monitorul Oficial al României.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
ION ILIESCU

București, 16 noiembrie 1990.
Nr. 32.

EDITOR : PARLAMENTUL ROMÂNIEI — ADUNAREA DEPUTAȚILOR

Adresa pentru publicitate : Combinatul poligrafic București - Biroul de publicitate și difuzare
pentru Monitorul Oficial, București, str. Blanduziei nr. 1, sector 2, telefon 11.77.02.
Tiparul : Combinatul poligrafic București - Atelierul „Monitorul Oficial”, București,
str. Jiului nr 163. telefon 88.55.58.

Prețul 1,50 lei

40.816

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 128/1990, conține 8 pagini.